

Komparativní politologie

1. **Charakterizujte tři základní přístupy k politologii a vysvětlete proč a k čemu toto dělení používáme (vysvětlete na příkladech).**

Cabada, L. a Kubat, M. 2007. Úvod do studia politické vědy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 38-52.

2. **Popište systémový přístup v politologii a model politického systému D. Eastona. Na konkrétním příkladu ukažte, k čemu se v politologii využívá.**

Říchová, B. 2006. Přehled moderních politologických teorií, Praha: Portál, s. 45-60.

3. **Na vybraném příkladu vysvětlete základní rozdíly mezi přímou a zastupitelskou formou demokracie. Jaké argumenty lze použít pro a proti přímé a zastupitelské demokracii?**

Clarke, W. R. – Golder, S. – Golder, S. N.: Principles of Comparative Politics. London, SAGE 2018, 145–170.

Budge., I. Direct Democracy. In: Oxford Handbook of Political institutions.

4. **Představte nástroje přímé demokracie v zastupitelských demokraciích. Uveďte jejich cíle, výhody a nevýhody na příkladech užívání v zemích Evropy. Vysvětlete, jaké jsou rozdíly ve strategiích využívání prvků přímé demokracie v demokratických a nedemokratických zemích.**

Gallagher, M. 2020. Elections and Referendums. In: Comparative Politics, ed. D. Caramani.

Budge., I. Direct Democracy. In: Oxford Handbook of Political institutions.

5. **Představte hlavní rysy westminsterské a konsenzuální demokracie a vysvětlete, jaká očekávání o jejich fungování jsou s nimi spojena. Ukažte na příkladech, jak fungují politické a stranické systémy v zemích, které spadají pod westminsterský a konsenzuální typ demokracie.**

Pérez-Liñán, A. (2020). Democracies. In: Caramani, D. (ed.), Comparative Politics (95-101).

- 6. Na příkladu konkrétních zemí z Evropy a USA vysvětlete základní rozdíly mezi prezidentským, poloprezidentským a parlamentním režimem.**

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): Comparative government and politics: an introduction. Chapter 9 (Executives).

- 7. Charakterizujte základní typy nedemokratických politických systémů (totalitarismus, autoritarismus, hybridní režim). Uveďte příklady jednotlivých typů a vysvětlete na nich rozdíly v jejich reálném fungování a strategiích přežití.**

Linstaedt, Natasha: Authoritarian Regimes. In: Camarani, Danielle (ed.): Comparative Politics, 103–116.

Schmotz, A. (2019). Hybrid Régimes. In: Wolfgang Merkel (ed.) et al. The Handbook of Political, Social, and Economic Transformation, 521-525.

- 8. Vysvětlete, co je to tranzice a jaké mohou být její výsledky. Na příkladu úspěšného a neúspěšného procesu demokratizace popište typy a fáze tranzice a faktory úspěšného procesu tranzice k demokracii.**

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): Comparative government and politics: an introduction. Chapter 3 (Democratic rule, part Waves of Democracy, Democratization).

- 9. Vysvětlete, co je to legislativa a jaké jsou její funkce v demokratických zemích. Pomocí příkladů z Evropy popište, jaké typy legislativ existují, jak a proč mohou být obsazovány, a jaká je jejich struktura.**

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): Comparative government and politics: an introduction. Chapter 8 (Legislatures).

- 10. Vysvětlete, co je to exekutiva a jaké jsou její funkce v demokratických zemích.**

Vysvětlete a na příkladech ukažte, jaký vliv má typ vlády (jednobarevná/koaliční; většinová/menšinová) na akceschopnost a přežití vlád? Jak politické strany ovlivňují proces vládnutí?

Müller, W. C. (2020). *Governments and Bureaucracies*. In D. Caramani (ed.): *Comparative Politics*, 139-159.

11. Představte hlavní přístupy k definování politické strany. Vysvětlete, jaké funkce politické strany obvykle plní v moderních demokraciích.

White, J. K. 2006. *What is a Political Party?* In: Katz, R.S. & Crotty, W., eds. *Handbook of party politics*, 5-15.

Dalton, R.J., Wattenberg, M. P. *Unthinkable Democracy: Political Change in Advanced Industrial Democracies*. In: R.J. Dalton, M.P. Wattenberg, eds. *Parties without Partisans: Political Change in Advanced Industrial Democracies*, 3-14.

12. Charakterizujte vývojovou typologii politických stran (strany elitní, masové, catch-all, kartelové, strana typu firma). Věnujte se rozdílům v původu stran, voličské základně, ideologii, organizaci a zdrojích. Které novější typy stran bychom k typologii mohli přidat?

Krouwel, A. 2006. *Party Models*. In Katz, R.S. & Crotty, W. eds. *Handbook of party politics*, 249-269.

13. Představte koncept konfliktních linií (cleavages) S. M. Lipseta a S. Rokkana a jeho rozšíření o konfliktní linii materialismu/postmaterialismu. Stručně jednotlivé konfliktní linie charakterizujte a vysvětlete, jakou roli hrály v procesu utváření stran a stranických systémů v západní Evropě. K čemu můžeme koncept konfliktních linií využít dnes?

Clark, W.R., Golder, M., Golder, S.N. (2018). *Where do parties come from?* In: W.R. Clark, M. Golder, S.N. Golder, eds. *Principles of Comparative politics*.

14. Stručně popište konfliktní linie, které bývají využívány k popisu formování stranických systémů ve střední a východní Evropě po roce 1989. Vysvětlete, v čem se budování stran a stranických systémů lišilo od procesů v západní Evropě?

Kitschelt, H. 1995. *Formation of Party Cleavages in Post-Communist Democracies*. *Party Politics* 1(4), 447-472.

15. Vysvětlete koncept stranického systému a popište, na jaké prvky se obvykle typologie stranických systémů zaměřují. Vysvětlete, jak a proč ovlivnil uvažování o stranických systémech a jejich typech G. Sartori. Vyberte si některou zemi Evropy a charakterizujte její současný stranický systém podle různých typologií stranických systémů.

Wolinetz, S. B. 2006. Party Systems and Party System Types. In: Handbook of party politics 1st ed., Thousand Oaks, CA: Sage Publications, s. 51-62.

Caramani, D. 2020. Party systems. In: D. Caramani, ed. Comparative politics, 231-250.

16. Charakterizujte většinové volební systémy, jejich hlavní typy a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). Většinové volební systémy (kap. 5). In Volební systémy. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 111-165.

17. Charakterizujte poměrné volební systémy, jejich hlavní proměnné a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). Poměrné volební systémy (kap. 7). In Volební systémy. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 183-211.

18. Představte hlavní očekávání tzv. Duvergerových zákonů. Představte možnosti jejich kritiky včetně empirických příkladů.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). Zkoumání volebních systémů (kap. 2). In Volební systémy. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 49-70.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). Kvantitativní výzkum účinků volebních systémů (kap. 3). In Volební systémy. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 49-70.

19. Charakterizujte stranické rodiny konzervativních a křesťansko-demokratických stran (uved'te hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. Party Families. In: Representative Government in Modern Europe. New York: McGraw Hill, 230-262.

20. Charakterizujte stranické rodiny socialistických a komunistických stran (uved'te hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. Party Families. In: Representative Government in Modern Europe. New York: McGraw Hill, 230-262.

21. Charakterizujte stranické rodiny krajně pravicových stran a stran zelených (uved'te hlavní rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uved'te příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. Party Families. In: Representative Government in Modern Europe. New York: McGraw Hill, 230-262.

22. Na příkladu ČR vysvětlete pluralistický a (neo)korporativistický model zprostředkování zájmů.

Říchová, B. 2006. Přehled moderních politologických teorií, Praha: Portál, s. 141-158.

Lijphart, A. 2012. Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries. New Haven: Yale University Press, s. 158-173.

23. Na příkladu voleb v České republice představte a vysvětlete teorii voleb druhého řádu (které volby a proč patří mezi tzv. volby prvního řádu? Jak a proč se v nich chovají strany a voliči? Které volby jsou naopak tzv. druhořadové? Jak a proč se v nich chování stran a voličů liší?).

Balík, S. (2019). Volební systémy a obsese volbami. In: Od Palackého k Babišovi: Česká politika 19. až 21. století. Eds. Balík, S. et al.; 166-183.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). Volební systémy. Masarykova univerzita v Brně.

24. Charakterizujte postavení Parlamentu ČR ve vztahu k výkonné a soudní moci. Popište složení, způsob obsazení a strukturu komor. Vysvětlete, o jaký typ bikameralismu (symetrický/asymetrický; kongruentní/nekongruentní) jde a jak se to projevuje v jeho fungování.

Vodička, K., Cabada, L. 2011. Politický systém České republiky: historie a současnost. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

25. Charakterizujte vládu v České republice – zaměřte se na její strukturu, vnitřní fungování a vztah prezidentovi a k zákonodárné moci. Popište, jakým způsobem vláda vzniká a jak může zaniknout – ukažte na příkladech českých vlád.

Vodička, K., Cabada, L. 2011. Politický systém České republiky: historie a současnost. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

Havlík, Vlastimil. Česká republika. In S. Balík a V. Havlík (eds.). Koaliční vládnutí ve střední Evropě (1990-2010). Brno: Munipress, s. 39-90.

26. Charakterizujte postavení prezidenta ČR ve vztahu k vládě, parlamentu a soudní moci. Popište na příkladech prezidentů ČR uplatňování jejich formálních kompetencí a neformálního vlivu. Jak a proč bychom politický systém ČR zařadili do typologie politických režimů (prezidentský, poloprezidentský, parlamentní)?

Vodička, K., Cabada, L. 2011. Politický systém České republiky: historie a současnost. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

27. Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 1992 do roku 2010 a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.

Balík, S., Hloušek, V. 2016. The development and transformation of the Czech party system after 1989. Acta Politologica 8, 2, s. 103-117.

28. Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 2010 současnosti a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.

Balík, S., Hloušek, V. 2016. The development and transformation of the Czech party system after 1989. Acta Politologica 8, 2, s. 103-117.

Pšeja, P. 2019. Od nepochitické politiky k antipolitice: proměny českého stranického systému. In Balík, S. et al. Od Palackého k Babišovi: Česká politika 19. až 21. století. Dokořán.